

GIMNAZIJA ORMOŽ

SPOLNO PRENOSLJIVE BOLEZNI MED MLADIMI – TABU ALI ZNANJE?

Zdravstveno vzgojno področje

Raziskovalna naloga

Avtorica: Tanja Veldin

Mentorica: Tatjana Skoliber, mag.zdr.-soc-man.

Ormož, 2024

ZAHVALA

Na začetku svoje raziskovalne naloge bi se zahvalila vsem profesorjem naše šole, ki so kakorkoli pripomogli k izdelavi te raziskovalne naloge, največja zahvala pa gre moji mentorici in profesorici Tatjani Skoliber. Zahvaljujem se vsem dijakom, ki so odgovorili na mojo anketo ter mi tako omogočili izdelavo le-te.

KAZALO VSEBINE

POVZETEK	- 5 -
ABSTRACT	- 5 -
UVOD	6
TEORETIČNI DEL	7
1 SPOLNI ODNOS	7
1.1 VRSTE SPOLNIH ODNOSOV	7
1.1.1 <i>Vaginalni spolni odnos</i>	7
1.1.2 <i>Oralni spolni odnos</i>	7
1.1.3 <i>Analni spolni odnos</i>	8
2 SPOLNO PRENOSLJIVE BOLEZNI.....	9
2.1 PREVENTIVA PRI SPOLNO PRENOSLJIVIH BOLEZNI	10
2.2 RAZŠIRITEV SPOLNO PRENOSLJIVIH BOLEZNI LETA 2011	11
2.3 RAZŠIRITEV SPOLNO PRENOSLJIVIH BOLEZNI V SLOVENIJI LETA 2011.....	11
2.4 RAZŠIRITEV SPOLNO PRENOSLJIVIH BOLEZNI LETA 2021	12
2.5 RAZŠIRITEV SPOLNO PRENOSLJIVIH BOLEZNI V SLOVENIJI LETA 2021.....	13
2.6 POSLEDICE SPOLNO PRENOSLJIVIH BOLEZNI	14
2.7 ZDRAVLJENJE SPOLNO PRENOSLJIVIH BOLEZNI	15
3 KONTRACEPCIJSKE METODE.....	16
RAZISKOVALNI DEL.....	17
4 NAJSTNIKI IN SPOLNOST	17
4.1 ANKETA	17
4.2 HIPOTEZE.....	17
4.2.1 <i>Anketa</i>	18
4.3 ANALIZA	19
5 ZAKLJUČEK	26
6 SKLEP	26
7 LITERATURA IN VIRI	27

KAZALO SLIK

SLIKA 1: ORALNI SPOLNI ODNOS - KUNILINGUS. FOTOGRAFIJA S SPLETA. PRIDOBLENO 03-02-2024 S HTTPS://WWW.COSMOPOLITAN.COM/SEX-LOVE/NEWS/G4967/ORAL-SEX-POSITIONS-YOU-NEED/.....	7
SLIKA 2: ZGODOVINSKI PRIKAZ ANALNE SPOLNOSTI MED HADRIJANOM IN ANTINOUSOM. FOTOGRAFIJA S SPLETA. PRIDOBLENO 03-02-2024 S HTTPS://UPLOAD.WIKIMEDIA.ORG/WIKIPEDIA/COMMONS/A/A0/%C3%89DOUARD-HENRI_AVRIL_%2818%29_HADRIAN_AND_ANTINOUS_IN_EGYPT.JPG.....	8
SLIKA 3: HUMANI PAPILOMA VIRUS NA VAGINALNI ODPRTINI. FOTOGRAFIJA S SPLETA. PRIDOBLENO 03-02-2024 S HTTPS://WWW.ZDSTUDENTI.SI/TVOJE-ZDRAVJE/ALI-VES-DA-JE-OKUZBA-S-HUMANIM-PAPILOMA-VIRUSI-HPV-JE-NAJPOGOSTEJSA-SPOLNO-PRENOSLJIVA-OKUZBA/.....	9
SLIKA 4: OKUŽBA OČI Z GONOREJO PRI NOVOROJENČKU. FOTOGRAFIJA S SPLETA. PRIDOBLENA 03-02-2023 S HTTPS://WWW.ZDSTUDENTI.SI/TVOJE-ZDRAVJE/ALI-VES-DA-JE-OKUZBA-S-HUMANIM-PAPILOMA-VIRUSI-HPV-JE-NAJPOGOSTEJSA-SPOLNO-PRENOSLJIVA-OKUZBA/.....	14
SLIKA 5: KONTRACEPCIJSKE METODE. FOTOGRAFIJA S SPLETA. PRIDOBLENO 03-02-2023 S HTTPS://MOJABABICA.SI/KONTRACEPCIJA/.....	16

KAZALO PREGLEDNIC

TABELA 1: (LASTEN VIR, PRIKAZ SODELUJUČIH V ANKETI).....	19
--	----

KAZALO GRAFIKONOV

GRAF 1: ŠTEVILO ODGOVOROV NA VPRAŠANJE O KATERIH TEMAH VEZANIH NA SPOLNOST SO SE DIJAKI POGOVARJALI V OSNOVNI ŠOLI	19
GRAF 2: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE "OZNAČI KONTRACEPCIJSKE METODE, KI JIH POZNAŠ"	20
GRAF 3: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE "OZNAČI SPOLNO PRENOSLJIVE BOLEZNI, KI JIH POZNAŠ"	20
GRAF 4: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE »ALI SI ŽE IMEL SPOLNI ODNOS?«	21
GRAF 5: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE "SI PRI SPOLNEM ODNOSU UPORABIL/-A KONTRACEPCIJO?"	21
GRAF 6: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE "KATERO?"	21
GRAF 7: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE "ALI SI SE ŽE SREČAL/-A S POSLEDICO SPOLNOSTI?"	22
GRAF 8: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE "S KATERO POSLEDICO SI SE SREČAL/-A?"	22
GRAF 9: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE "KAKO SI PODUČEN/-A O KONTRACEPCIJSKIH METODAH?"	23
GRAF 10: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE "KAKO SI PODUČEN/-A O SPOLNO PRENOSLJIVIH BOLEZNIH IN NJIHOVIMI POSLEDICAMI?"	23
GRAF 11: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE "KJE SI DOBIL/-A NAJVEČ INFORMACIJ O SPOLNOSTI?"	24
GRAF 12: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE "KATERI VIR INFORMACIJ SE TI ZDI NAJBOLJ PRIMEREN?"	24
GRAF 13: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE "S ČIM IMAŠ ŽE IZKUŠNJE?"	25
GRAF 14: PRIKAZ ODGOVOROV NA VPRAŠANJE "PO TVOJEM MNENJU JE ZAŠČITA PRI SPOLNOSTI..."	25

POVZETEK

V raziskovalni nalogi bom predstavila spolno prenosljive bolezni, prenos le-teh bolezni in samo zdravljenje. Med vsem tem bodo predstavljeni tudi preventivni ukrepi za preprečitev prenosa spolno prenosljivih bolezni in katere spolno prenosljive bolezni so v največjem porastu po svetu. Sama tema raziskovalne naloge se bo osredotočala na povečano število primerov spolno prenosljivih bolezni med mladimi, poskušala bom ugotoviti zakaj je temu tako, kaj lahko spodbuja k večjemu številu prenosov spolno prenosljivih bolezni in koliko v porastu se to pojavlja pri mladih danes v primerjavi z mladostniki nekoč. Glede na obstajajoče ankete bom primerjala tudi porast spolno prenosljivih bolezni v Sloveniji in v drugih državah po svetu. Opravljena bo tudi anketa med srednješolci Slovenije, kjer bom odgovore primerjala med seboj.

V zaključku in sklepnih mislih so predstavljeni rezultati raziskave med srednješolci, analizirani so njihovi odgovori na anketo o spolnih boleznih in njihovem znanju na to temo. Spolnost mladih je pogosto zanemarjena tema, pogovoru o njej pa se mnogi starši, učitelji in tudi najstniki izogibajo. Mladostniki o spolnosti, zaščiti, boleznih in tudi čustveni plati odnosov vedo veliko premalo.

KLJUČNE BESEDE: spolni odnos – spolno prenosljive bolezni – kontracepcija – zdrava spolnost – spolno vedenje srednješolcev

ABSTRACT

In the research paper, I will present sexually transmitted diseases, the transmission of these diseases and the treatment itself. During the research paper preventive measures to prevent the transmission of sexually transmitted diseases and which sexually transmitted diseases are on the greatest increase in the world will also be presented. The topic of the research paper itself will focus on the increased number of cases of sexually transmitted diseases among young people and I will try to find out why this is so, what can encourage a greater number of transmissions of sexually transmitted diseases and how much this is increasing in young people today compared to young people in the past. Based on existing surveys, I will also compare the increase in sexually transmitted diseases in Slovenia and in other countries around the world. A survey will also be conducted among high school students in Slovenia, where I will compare the answers with each other.

In the conclusion and concluding thoughts, the results of the research survey among high school students are presented, their answers to the survey on sexually transmitted diseases and their knowledge on this topic are analyzed. The sexuality of young people is often a neglected topic, and many parents, teachers and even teenagers avoid talking about it. Adolescents know far too little about sexuality, protection, diseases and also the emotional side of relationships.

KEY WORDS: sexual intercourse – sexually transmitted diseases – contraception – healthy sexuality – sexual behavior of high school students

UVOD

Za raziskovalno nalogo v projektu »Uvajanje mladih v znanost«, sem si izbrala temo Spolno prenosljive bolezni med mladimi – tabu ali znanje?. Raziskovalno nalogo sem izdelala na ideji, da raziščem če je trenutno v svetu med najstniki res toliko spolno prenosljivih bolezni, kot na mediji na socialnih omrežjih to predstavljajo. Spolnost je ključen del življenja, ne samo z vidika razmnoževanja in nadaljevanja družinskega imena ampak tudi s področja našega notranjega in čustvenega stanja. Zdravi spolni odnosi so ključen del naše samopodobe in samozavesti. Za mlade je srednja šola največja prelomnica življenja. Postavljeni smo pred nove izzive, nove ljudi, začnemo raziskovati in se spoznavati. Najstniki začnejo raziskovati tudi področje spolnega življenja. Žal pa lahko ne znanje, ne informiranost ali napačna predstava marsikateremu mlademu človeku spolnost prinese tudi neprijetno izkušnjo ali nepopravljive posledice.

Namen raziskovalne naloge je bil spoznati razširjenost spolno prenosljivih bolezni po svetu. Tema mi je všeč, ker sem oseba, ki se lahko brez predsodkov pogovarja o vsem kar se tiče spolnosti. Z raziskovalno nalogo sem želela odkriti splošno znanje slovenskih srednješolcev s področja spolno prenosljivih bolezni.

Prvotno sem predstavila spolne odnose, na katere vrste jih delimo, ter jih na kratko opisala. V sklopu spolno prenosljivih bolezni podrobneje predstavim, preventivo pred spolno prenosljivimi boleznimi, naštejem najbolj poznane spolno prenosljive bolezni in pa primerjam razširjenost spolno prenosljivih bolezni v Sloveniji med leti 2021 ter 2011. Podatke razširjenosti spolno prenosljivih bolezni v Sloveniji bom primerjala s podatki iz sveta, podrobneje iz Evropske unije. Kot pred tema tega sklopa še omenim razširjenost spolno prenosljivih bolezni po svetu. Opišem tudi posledice, ki jih lahko spolno prenosljive bolezni pustijo na nas in pa zdravljenje le-teh bolezni. V sklopu tega sem predstavila tudi kontracepcijske metode, s katerimi se zaščitimo pred boleznimi in neželjeno nosečnostjo.

Cilj moje raziskovalne naloge je, da spolno prenosljive bolezni, njihova tveganja in zaščito pred tveganji predstavim svojim sovrstnikom in jih opozorim, da ima lahko nepremišljen spolni odnos zelo velike posledice na naše zdravje in življenje. Ugotoviti sem želela izobraženosti srednješolcev na področju spolno prenosljivih bolezni.

Ključni del moje raziskovalne naloge je bila raziskovalna anketa na katero je odgovarjalo 369 dijakov srednjih šol Gimnazije Ormož in Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer. Z zbranimi podatki sem, lahko ovrgla oziroma potrdila zastavljene hipoteze. Z anketo sem želela izvedeti tudi splošno razgledanost dijakov in podučенost na področju raznih sklopov spolnosti. Z postavljenimi vprašanji sem izvedela tudi znanje srednješolcev na poznavanju spolno prenosljivih bolezni in kontracepcijskih metod, ki jih poznajo ali že uporabljajo.

TEORETIČNI DEL

1 SPOLNI ODNOS

Spolni odnos je intimna fizična združitev dveh ali več ljudi, pri kateri pride do draženja spolovil, ki običajno vključuje prodiranje moškega spolnega uda v žensko spolovilo. Biološka funkcija spolnega odnosa je razmnoževanje in s tem nadaljevanje vrste, a tudi doseganje ugodja. Izraz spolnost se uporablja tudi širše, na primer za draženje spolovil z drugimi deli telesa (prsti, jezikom ipd.), predmeti, ali pa spolni odnos med človekoma istega spola. S tujko lahko spolni odnos poimenujemo tudi z besedo seks, ki je izposojenka iz angleščine (izvirno sex), ali latinsko izposojenko koitus (coitus). V vsakdanji rabi s temi izrazi označujemo le spolni odnos med ljudmi, pri živalih pa se uporablja izraz parjenje ali kopulacija, ki je povečini namenjeno izključno razmnoževanju. (pridobljeno iz spleta: https://sl.wikipedia.org/wiki/Spolni_odnos, 19.2.2024)

1.1 Vrste spolnih odnosov

1.1.1 Vaginalni spolni odnos

Vaginalni spolni odnos je spolna združitev med moškim in žensko, pri kateri moški vstavi svoj penis ženski v nožnico oziroma vagino. Za doseg vaginalnega spolnega odnosa mora moški doživeti erekcijo, potrebna pa je tudi ustrezna vlažnost nožnice. Nožnica se navlaži zaradi spolne vzburjenosti ali s pomočjo lubrikanta. Vaginalni spolni odnos, pri katerem pride do izbrizga semena, je naravni način oploditve (pridobljeno iz spleta https://sl.wikipedia.org/wiki/Vaginalni_spolni_odnos, 19.2.2024).

1.1.2 Oralni spolni odnos

Oralni seks je spolni odnos, pri katerem se partnerja zadovoljujeta z vzburjanjem spolnih organov s pomočjo ust. V osnovi ločimo dve vrsti oralnega spolnega odnosa. *Felacija* ali oralno draženje moškega spolnega uda ter *Kunilingus* oziroma *kunilinkcija* (Slika 1) kar poimenuje oralno draženje vulve, zlati klitoris (pridobljeno iz spleta https://sl.wikipedia.org/wiki/Oralni_spolni_odnos, 19. 2. 2024)

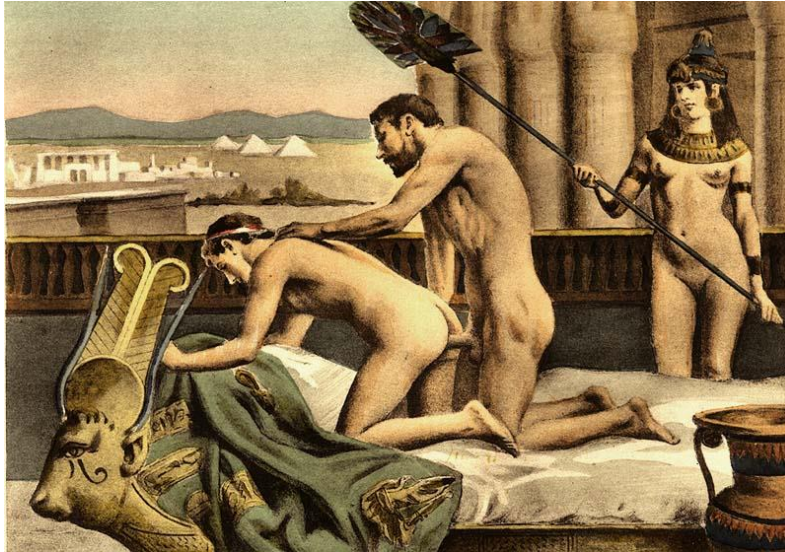

Slika 1: Oralni spolni odnos - Kunilingus. Fotografija s spleta. Pridobljeno 03-02-2024 s <https://www.cosmopolitan.com/sex-love/news/g4967/oral-sex-positions-you-need/>

1.1.3 Analni spolni odnos

Analni spolni odnos je spolni odnos, v katerem partner vstavi svoj penis v stanju erekcije v partnerkino / partnerjevo danko preko zadnjika - zadnjice (Slika 2). Vstavitev spolnega pripomočka, drugega predmeta, prsta ali pesti (fisting) v danko ali draženje zadnjika z jezikom ne štejemo k analnemu spolnemu odnosu.

Z nezaščitenim analnim spolnim odnosom povezujejo prenos nekaterih virusov kot so virus HIV, hepatitis B in hepatitis C (pridobljeno iz spleta, https://sl.wikipedia.org/wiki/Analni_spolni_odnos, 19. 2. 2024)

Slika 2: Zgodovinski prikaz analne spolnosti med Hadrijanom in Antinousom. Fotografija s spleta. Pridobljeno 03-02-2024 s https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a0/%C3%89douard-Henri_Avril_%2818%29_Hadrian_and_Antinous_in_Egypt.jpg

2 SPOLNO PRENOSLJIVE BOLEZNI

Spolno prenosljiva bolezen ali venerična bolezen je bolezen, pri kateri obstaja velika verjetnost, da se bo od okuženega človeka ali živali prenesla na zdravega s spolnim odnosom. Znano je, da se več kot 30 različnih bakterij, virusov in parazitov prenaša s spolnim stikom, vključno z vaginalnim, analnim in oralnim spolnim odnosom. Nekatere spolno prenosljive bolezni se lahko prenašajo tudi z matere na otroka med nosečnostjo, porodom in dojenjem, redkeje pa tudi z uporabljenimi injekcijskimi iglami in pa s transfuzijo. Okužbe z spolno prenosljivimi boleznimi so vse pogostejše med mlajšo populacijo v starosti od 15 do 24 let. Z največjo pojavnostjo spolno prenosljivih bolezni je povezanih osem patogenov. Od tega so štiri spolno prenosljive bolezni trenutno ozdravljive: sifilis, gonoreja, klamidija in trihomonijaza. Drugi štiri so neozdravljive virusne okužbe: hepatitis B, virus herpes simpleksa (HSV), HIV in humani papiloma virus (HPV) (Slika 3). Med najbolj znano spolno prenosljivo bolezen definitivno spada AIDS, ki jo povzroča virus HIV in za katero še ni zdravila. Poleg teh znanih bolezni se pojavljajo izbruhi novih okužb, ki jih je mogoče pridobiti s spolnim stikom, kot so opičje kože, *Shigella sonnei*, *Neisseria meningitidis*, ebola in zika, pa tudi ponovni pojav zapostavljenih spolno prenosljivih okužb, kot je limfogranulom venereum. Obolevnost je enaka pri obeh spolih, vendar ima bolezen navadno hujši potek pri ženskah. (pridobljeno iz spleta, https://dijaski.net/gradivo/zdv_ref_spolno_prenosljive_bolezni_01,19.2.2024)

Slika 3: Humani papiloma virus na vaginalni odprtini. Fotografija s spleta. Pridobljeno 03-02-2024 s <https://www.zdstudenti.si/tvoje-zdravje/ali-ves-da-je-okuzba-s-humanim-papiloma-virusi-hpv-je-najpogostejsa-spolno-prenosljiva-okuzba/>

2.1 Preventiva pri spolno prenosljivih boleznih

Hitro širjenje in razširjenost spolno prenosljivih boleznih je posledica dejstva, da ne moremo vedeti, ali je posameznik okužen ali ne, v posameznih primerih pa tega ne ve niti okužena oseba. Okužba lahko mine brez posledic, lahko pa trajno okvari naše zdravje ter povzroči neplodnost ali trajne bolečine, v nekaterih primerih pa celo smrt.

Preventiva je pri vseh spolno prenosljivih boleznih zelo podobna, ker so pač mesta izvora in vstopa boleznih bolj ali manj natančno jasno definirana. Najboljša preventiva je vzdržnost. Ob pravilni in dosledni uporabi, kondomi ponujajo eno najučinkovitejših metod zaščite pred spolno prenosljivimi boleznimi, vključno s HIV. Čeprav so kondomi zelo učinkoviti, ne nudijo zaščite za spolno prenosljive bolezni, ki povzročajo razjede zunaj spolnih organov kot to storita na primer Sifilis ali genitalni herpes. Kadar je mogoče, je treba kondome uporabljati pri vseh vaginalnih in analnih spolnih odnosih. Zelo priporočljivo je, da spolnega partnerja dobro poznamo, kar pa pomeni, da moramo dobro spoznati že potencialnega partnerja. Zaščitimo pa se lahko predvsem na tak način, da zmanjšamo število partnerjev (povzeto po Drobne in Mohar).

Varna in zelo učinkovita cepiva so na voljo za 2 virusni spolno prenosljivi bolezni, to sta hepatitis B in HPV (humani papiloma virus). Ta cepiva so predstavljala velik napredek pri preprečevanju spolno prenosljivih boleznih. Do konca leta 2020 je bilo cepivo proti HPV uvedeno kot del rutinskih programov imunizacije v 111 državah, predvsem v državah z visokimi in srednjimi dohodki. Raziskave za razvoj cepiv proti genitalnemu herpesu in virusu HIV napredujejo, pri čemer je več kandidatov za cepivo v zgodnjem kliničnem razvoju. Vse več je dokazov, ki kažejo, da cepivo za preprečevanje meningitisa (MenB) zagotavlja nekaj navzkrižne zaščite pred gonorejo. Drugi biomedicinski posegi za preprečevanje nekaterih spolno prenosljivih boleznih vključujejo prostovoljno medicinsko obrezovanje moških odraslih, mikrobicide in partnersko zdravljenje. (pridobljeno iz spleta: [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-\(stis\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-(stis)), 22. 2. 2024)

2.2 Razširitev spolno prenosljivih boleznih leta 2011

V Združenih državah Amerike statistični podatki kažejo, da je letno več kot 2.000.000 primerov ugotovljenih bakterijskih SPB v bolnišnicah in zasebnih klinikah, kar predstavlja velik javnozdravstveni problem. Ta številka je po mnenju nekaterih podcenjena. Med mladimi, starimi od 15 do 24 let, je več kot polovica okuženih med vsemi starostnimi skupinami (McRee, et al., 2015).

Leta 2011 so v 25 državah članicah Evropske unije poročali o 346 911 primerih klamidije, zaradi česar je klamidija najpogosteje prijavljena spolno prenosljiva bolezen v Evropi, kar predstavlja večino vseh prijavljenih primerov spolno prenosljivih boleznih. O treh četrtinah (73%) vseh primerov klamidije so poročali pri mladih, starih od 15 do 24 let. Dejansko o 86 % vseh primerov poročajo samo štiri države (Danska, Norveška, Švedska in Združeno kraljestvo). Zato bo dejanska pojavnost klamidije v Evropi verjetno precej večja, saj razlike v testnih metodah, pokritosti in sistemih nadzora med državami pomenijo, da se številne diagnoze ne postavijo ali se o njih ne poroča. Leta 2011 je bilo zabeleženih 39 179 primerov gonoreje iz 28 držav članic Evropske unije. O tretjini (33 %) vseh primerov gonoreje so poročali pri moških, ki imajo spolne odnose z moškimi. Zdi se, da je povečanje stopenj predvsem posledica povečanega prenosa med moškimi. 29 držav članic Evropske unije je leta 2011 poročalo o 20 004 primerih sifilisa, pri čemer je bila večina primerov prijavljenih pri osebah, starejših od 25 let. Šestnajst držav je poročalo o skupno 697 primerih limfogranuloma venereum v letu 2011. Po povečanju števila prijavljenih primerov v letu 2010 je število sporočenih primerov v letu 2011 ostalo stabilno.

Okrepljen nadzor spolno prenosljivih okužb v Evropi je bistven za zagotavljanje informacij, potrebnih za spremljanje širjenja boleznih in oceno odziva javnega zdravja za preprečevanje in nadzor prenosa okužb. (pridobljeno iz spleta <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/sexually-transmitted-infections-europe-2011>, 22. 2. 2024)

2.3 Razširitev spolno prenosljivih boleznih v Sloveniji leta 2011

Po podatkih Nacionalnega inštituta za varovanje zdravja (2012) je bilo v letu 2011 prijavljenih 961 primerov spolno prenosljivih boleznih: 285 primerov genitalnih bradavic, 231 primerov spolno prenesenih klamidijskih okužb, 225 primerov nespecifičnega uretritisa (okužba sečnice), 79 primerov zgodnjega sifilisa, 27 primerov neopredeljenega sifilisa, 5 primerov poznega sifilisa, 83 primerov genitalnega herpesa, 25 primerov gonoreje in 1 primer izcedka iz sečnice moškega. Med 231 prijavljenimi primeri spolno prenesene klamidijske okužbe v letu 2011 je bilo 160 primerov med moškimi in 71 med ženskami (Nacionalni inštitut za varovanje zdravja, 2012). V letu 2011 je bilo prijavljenih 25 primerov gonoreje, od tega je bilo okuženih 23 moških in 2 ženski. V istem letu je bilo prijavljenih 79 primerov zgodnjega sifilisa. Rezultati so pokazali, da je sifilis pogostejši pri moških kot pri ženskah. Pri moških je bilo 70 primerov in 9 pri ženskah. V 70 primerih se je izkazalo, da je 45 primerov moških, ki so imeli spolni odnos z moškim. Prav tako je bilo v letu 2011 prijavljenih 285 primerov genitalnih bradavic. Več je bilo okuženih žensk kot moških v starostni skupini od 20 do 24 let. 55 primerov je bilo prijavljenih novih diagnoz okužbe s humanim imunodeficientnim virusom (v nadaljevanju HIV), in sicer 48 primerov med moškimi in 7 med ženskami. (Nacionalni inštitut za varovanje zdravja, 2012).

2.4 Razširitev spolno prenosljivih boleznih leta 2021

Vsak dan se pridobi več kot 1 milijon novih primerov okužb s spolno prenosljivimi boleznimi. Leta 2021 je Svetovna zdravstvena organizacija ocenila 374 milijonov novih okužb z 1 od 4 spolno prenosljivih bolezni: klamidija (129 milijonov), gonoreja (82 milijonov), sifilis (7,1 milijona) in trihomonijaza (156 milijonov). Ocenjuje se, da je leta 2016 več kot 490 milijonov ljudi živelo z genitalnim herpesom, približno 300 milijonov žensk pa ima okužbo s HPV, ki je glavni vzrok raka materničnega vratu in analnega raka pri moških, ki imajo spolne odnose z moškimi. Ocenjuje se, da 296 milijonov ljudi živi s kroničnim hepatitisom B po vsem svetu. Število prijavljenih primerov gonoreje se še naprej povečuje, kot se je dogajalo pred pandemijo COVID-19. Samo v letu 2021 je bilo 46 728 potrjenih primerov gonoreje, kar je preseglo ravni pred pandemijo. Čeprav podatki razkrivajo znatne razlike v Evropski uniji, so moški, ki imajo spolne odnose z moškimi, predstavljali več kot polovico prijavljenih primerov. Evropski program za nadzor gonokoknih protimikrobnih zdravil (Euro-GASP) poroča o vse večji odpornosti na dva posebna antibiotika, azitromicin in ciprofloksacin, kar poudarja potrebo po budnem spremljanju in zanesljivih odzivnih strategijah za zdravljenje te okužbe. Poročilo o klamidiji, sporoča da so se okužbe z to spolno boleznijo od leta 2012 do leta 2019 povečale, leta 2020 pa so se verjetno zmanjšale zaradi vpliva pandemije, leta 2021 pa se je ponovno povečala. Stopnje okužbe so še vedno najvišje med mladimi odraslimi heteroseksualnimi ženskami. Razlike med spoloma pri testiranju klamidije, pri čemer mlade ženske prejmejo največ testiranja, pomenijo, da je klamidija med moškimi lahko podcenjena. (pridobljeno iz spleta <https://www.ecdc.europa.eu/en/news-events/rising-rates-sexually-transmitted-infections-across-europe>, 22. 2. 2024)

2.5 Razširitev spolno prenosljivih bolezni v Sloveniji leta 2021

V letu 2021 je bilo prijavljenih 1.759 primerov spolno prenosljivih bolezni, to je kar 248 primerov več kot leta 2020. To število ne vključuje primerov okužbe s HIV, z virusom hepatitisa B in virusom hepatitisa C. Najpogosteje je bil prijavljen nespecifični uretritis (vnetje sečnice) s 529 primeri, 61 primerov več kot leta 2020. Sledili so primeri klamidijske okužbe s 382 primeri, 96 primerov več kot leta 2020 in genitalne bradavice s 320 primeri, 49 primerov manj kot leta 2020. Med vsemi klamidijskimi okužbami sta bila v letu 2021 prijavljena dva primera LGV pri moških. Četrta najpogosteje prijavljena spolno prenosljiva bolezen je bila gonoreja s 303 prijavljenimi, 90 primerov več kot leta 2020. Prijavljenih je bilo tudi 160 primerov genitalnega herpesa, 41 primerov več kot leta 2020. Sledilo je 39 primerov zgodnjega sifilisa, osem primerov več kot leta 2020; 22 primerov neopredeljenega sifilisa, pet primerov več kot leta 2020; dva primera poznega sifilisa, štiri primeri manj kot leta 2020 in en primer izcedka iz sečnice moškega, kar je en primer manj kot leta 2020, in en primer neopredeljene spolno prenosljive bolezni. V letu 2021 ni bilo nobene prijave trihomonioze, mehkega čankarja in ingvinalnega granuloma. (povzeto po Klavs I, Berlot L, Kustec T, Kastelic Z, Klepac P, Učakar V)

2.6 Posledice spolno prenosljivih bolezni

Spolno prenosljive bolezni kot so herpes, gonoreja in sifilis, lahko povečajo tveganje za pridobitev virusa HIV. Spolno prenosljive bolezni kot sta gonoreja in klamidija, so glavni vzroki vnetne bolezni medenice in neplodnosti pri ženskah. Študije dokazujejo, da pri 10 do 40 odstotkih žensk z nezdravljeno spolno okužbo pride do vnetja male medenice, pri teh ženskah obstaja 6- do 10-krat večja verjetnost, da pride do zunajmaternične nosečnosti. Humani papiloma virus je zraven drugih bolezni en izmed glavnih povzročiteljev raka materničnega vratu in drugih vrst raka. Pri nosečnicah z gonokokno okužbo, (ki jo povzroči bolezen *Gonoreja*), so pogostejši spontani splavi, prezgodnji porodi, v 10 odstotkih primerov pa pride do prenatalne smrti ploda. Če je okužba nezdravljena, do 30 odstotkov novorojencev razvije hudo okužbo oči (Slika 4), ki v primeru pozne diagnostike in neustreznega zdravljenja vodi v slepoto. Prenos spolno prenosljive bolezni z matere na otroka lahko med vsem omenjenim povzroči še mrtvorojenost, nizko porodno težo in nedonošenčka, sepso, neonatalni konjunktivitis in prirojene deformacije. Pri moških so posledice klamidijske okužbe (ki jo povzroči bolezen *Klamidija*) vnetje obmodka, ki vodi v neplodnost. Če nastane vnetje sečnice in stanja ne zdravimo ustrezno, pride do zožitve sečnice, posledica pa so težave pri uriniranju in poznejše bolezni ledvic. Hepatitis B je leta 2019 po ocenah povzročil 820 000 smrtnih žrtev, večinoma zaradi ciroze in hepatocelularnega karcinoma. (pridobljeno iz spleta https://dijaski.net/gradivo/zdv_ref_spolne_bolezni_01, 19. 2. 2024)

Slika 4: Okužba oči z Gonorejo pri novorojenčku. Fotografija s spleta. Pridobljena 03-02-2023 s <https://www.zdstudenti.si/tvoje-zdravje/ali-ves-da-je-okuzba-s-humanim-papiloma-virusi-hpv-je-najpogostejša-spolno-prenosljiva-okuzba/>

2.7 Zdravljenje spolno prenosljivih bolezni

Spolno prenosljive bolezni so pogosto asimptomatske. Ko se pojavijo simptomi, so lahko nespecifični. Poleg tega laboratorijski testi temeljijo na vzorcih krvi, urina ali anatomov. Tri anatomska mesta lahko nosijo vsaj eno spolno prenosljivo bolezen. Te razlike so modulirane glede na spol in spolno tveganje. Te razlike lahko pomenijo, da diagnoza spolno prenosljivih bolezni pogosto manjka in posamezniki se pogosto zdravijo za 2 ali več spolno prenosljivih bolezni. Natančni diagnostični testi za spolno prenosljive bolezni (z uporabo molekularne tehnologije) se pogosto uporabljajo v državah z visokim dohodkom. Vendar pa v državah z nizkimi in srednjimi dohodki večinoma take diagnostične metode niso na voljo. Tudi v državah, kjer je testiranje na voljo, je pogosto drago in ni splošno dostopno. Poleg tega je čas, potreben za prejem rezultatov, pogosto dolg. Posledično je lahko spremljanje ovirano, oskrba ali zdravljenje pa sta lahko nepopolna. Po drugi strani pa so na voljo poceni, hitri testi za sifilis, hepatitis B in HIV.

Trenutno je na voljo učinkovito zdravljenje za več spolno prenosljivih bolezni. Trije bakterijski (klamidija, gonoreja in sifilis) in ena parazitska spolno prenosljiva bolezen (trihomonijaza) so na splošno ozdravljivi z obstoječimi režimi enkratnega odmerka antibiotikov. Za herpes in HIV so najučinkovitejša zdravila, ki so na voljo, protivirusna zdravila, ki lahko modulirajo potek bolezni, čeprav ne morejo ozdraviti bolezni. Pri hepatitisu B lahko protivirusna zdravila pomagajo v boju proti virusu in upočasnijo poškodbe jeter. Odpornost proti antimikrobikom spolno prenosljivih bolezni – zlasti gonoreje – se je v zadnjih letih hitro povečala in zmanjšala možnosti zdravljenja. Program nadzora gonokokne odpornosti proti antimikrobikom (GASP) je pokazal visoko stopnjo odpornosti na številne antibiotike.

Obstaja tudi odpornost proti antimikrobikom za druge spolno prenosljive bolezni, kot je *Mycoplasma genitalium*, čeprav manj pogosta. (pridobljeno iz spleta: [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-\(stis\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-(stis)), 22. 2. 2024)

3 KONTRACENCIJSKE METODE

Kontracepcijske metode so metode preprečevanja prenosa spolno prenosljivih bolezni in preprečevanje nezaželene zanositve. Nekatere metode uporabljamo samo ob spolnem odnosu (npr. kondom, naravne metode – varni dnevi, prekinjen odnos), druge pa vedno oz. stalno (npr. kontracepcijske tablete, maternični vložek).

Poznamo zelo veliko kontracepcijskih metod (Slika 6), od naravnih do kemičnih in mehanskih. Najpogostejša kontracepcija je hormonska kontracepcija oz. kontracepcijske tablete, za mladostnike pa je primerna kontracepcija še z kontracepcijskimi obliži in kondomom ter urgentna kontracepcija, kar pomeni nujno kontracepcijo po nezaščitem spolnem odnosu (tabletki). Obstajajo še kontracepcijske injekcije, maternični vložek s hormonom (intrauterini sistem), kontracepcijski podkožni vsadki, nožnični prstan, maternični vložek z bakrom, ženski kondom, diafragma, spermicidi, naravne metode, prekinjen spolni odnos, dojenje (laktacijska amenoreja) ter sterilizacija in vazektomija. Kontracepcijske metode te kljub zaščiti pred nezaželeno nosečnostjo, redko zaščitijo pred spolno prenosljivimi boleznimi. Najboljša zaščita pred temi je uporaba kondoma, ki pa tudi ne predstavlja popolno varnost pred njimi. (pridobljeno iz spleta, https://dijaski.net/gradivo/zdv_ref_kontracepcija_01, 19. 2. 2024)

Slika 5: Kontracepcijske metode. Fotografija s spleta. Pridobljeno 03-02-2023 s <https://mojababica.si/kontracepcija/>

RAZISKOVALNI DEL

4 NAJSTNIKI IN SPOLNOST

4.1 Anketa

Spolnost mladih je pogosto zanemarjena tema, pogovoru o njej pa se mnogi starši, učitelji in tudi najstniki izogibajo. A mladi imajo spolne odnose, to je dejstvo in s tem ni nič narobe. Narobe pa je, da o spolnosti, zaščiti, boleznih in tudi čustveni plati odnosov vedo veliko premalo. Pogost odgovor na vprašanje, kaj so pred prvim spolnim odnosom najstniki vedeli o spolnosti, je: "Kar je na internetu in kar so povedali v osnovni šoli." Eden glavnih virov za "izobraževanje" o spolnosti pa ostajajo pornografski filmi oziroma kot pojasnjujejo mladi: "To je eden glavnih virov, saj drugje nimaš kje idej pobirati." (pridobljeno iz spleta, https://www.24ur.com/specialno/nega_in_zdravje/fokus.html, 20. 2. 2023)

Zdravo razmišljanje seveda tudi vsakemu posamezniku da vedeti da so pornografski videi in seveda splet na splošno najslabši vir informacij. Da bi se sama prepričala o spolni zrelosti srednješolcev in o njihovem mišljenju, sem naredila anketo v kateri je sodelovalo 369 dijakov Gimnazije Ormož in Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer.

4.2 Hipoteze

Hipoteza 1: Predvidevam, da se je večina dijakov v osnovni šoli že pogovarjalo o spolnosti in spolno prenosljivih boleznih

Hipoteza 2: Predvidevam, da se je večina anketirancev pri prvem spolnem odnosu odločila za zaščito s kondomom in da se večina še ni srečala s posledicami spolnosti.

Hipoteza 3: Predvidevam, da večina najstnikov ni pravilno seznanjenih z možnimi tveganji spolnosti

Hipoteza 4: Predvidevam, da so dijaki najbolj poznani z boleznima kot sta AIDS in gonoreja, z drugimi pa so manj poznani.

Hipoteza 5: Predvidevam, da so dijaki dobro ozaveščeni o kontracepcijskih metodah, ki so ljudem na voljo.

4.2.1 Anketa

Anketo so izpolnjevali dijaki Gimnazije Ormož in Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer. Sestavila sem spletni anketni vprašalnik, na spletni strani 1ka. Vprašanja v anketnem vprašalniku so bila zaprtega in kombiniranega tipa. Vsa vprašanja so bila oblikovana v skladu z raziskovalnimi vprašanji. Na koncu sem anketo obdelala z računalniškim programom Microsoft Excel.

Anketni vprašalnik je izpolnilo 369 anketirancev. Anketni vprašalnik je obsegal naslednja vprašanja:

1. Spol (*zaprt tip vprašanja*)
2. Kateri letnik obiskuješ? (*zaprt tip vprašanja*)
3. Ste se v osnovni šoli pogovarjali o spolnosti? (*zaprt tip vprašanja*)
4. Če si izbral da, o katerih temah? (*kombiniran tip vprašanja*)
5. Označi kontracepcijske metode, ki jih poznaš (*kombiniran tip vprašanja*)
6. Označi spolno prenosljive bolezni, ki jih poznaš? (*kombiniran tip vprašanja*)
7. Si že imel/-a spolni odnos? (*zaprt tip vprašanja*)
8. Si pri spolnem odnosu uporabil/-a kontracepcijo? (*zaprt tip vprašanja*)
9. Katero? (*kombiniran tip vprašanja*)
10. Ali si se srečal/-a že z posledico spolnosti? (*zaprt tip vprašanja*)
11. Z katero posledico si se že srečal/-a? (*kombiniran tip vprašanja*)
12. Kako si podučel/-a o kontracepcijskih metodah? (*zaprt tip vprašanja*)
13. Kako si podučel/-a o spolno prenosljivih boleznih in njihovimi posledicami? (*zaprt tip vprašanja*)
14. Kje si dobil/-a največ informacij o spolnosti? (*kombiniran tip vprašanja*)
15. Kateri vir informacij se ti zdi najbolj primeren? (*zaprt tip vprašanja*)
16. Z čim imaš že izkušnje? (*kombiniran tip vprašanja*)
17. Po tvojem mnenju je zaščita pri spolnosti... (*zaprt tip vprašanja*)

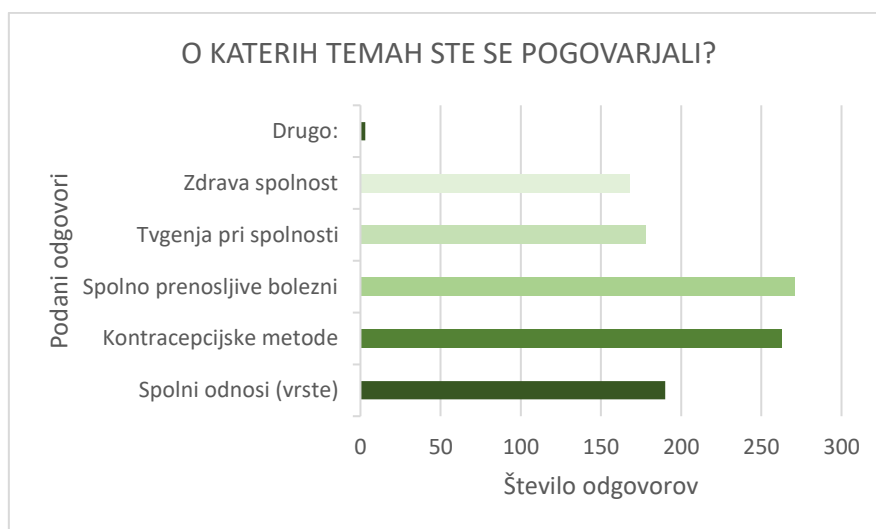
4.3 Analiza

Pri anketi je sodelovalo 369 dijakov Gimnazije Ormož ter Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer.

Z zbranih podatkov iz ankete sem lahko izvedela, da se je večina dijakov v osnovni šoli že pogovarjalo o spolnosti in spolnih odnosih, njihova najpogostejša tema pogovora pa so bile kontracepcijske metode in spolno prenosljive bolezni.

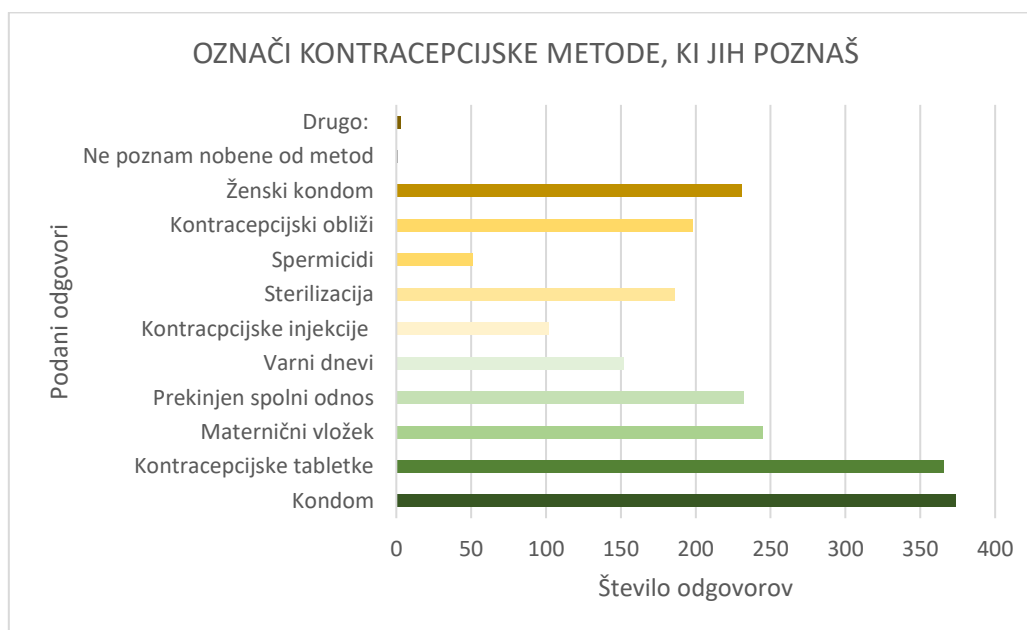
Tabela 1: (Lasten vir, Prikaz sodelujočih v anketi).

SPOL	Ženski		Moški	
	1. letnik	2. letnik	3. letnik	4. letnik
Število dijakov	292		77	
LETNIK	1. letnik	2. letnik	3. letnik	4. letnik
Število dijakov	117	121	78	53
	Skupaj			369

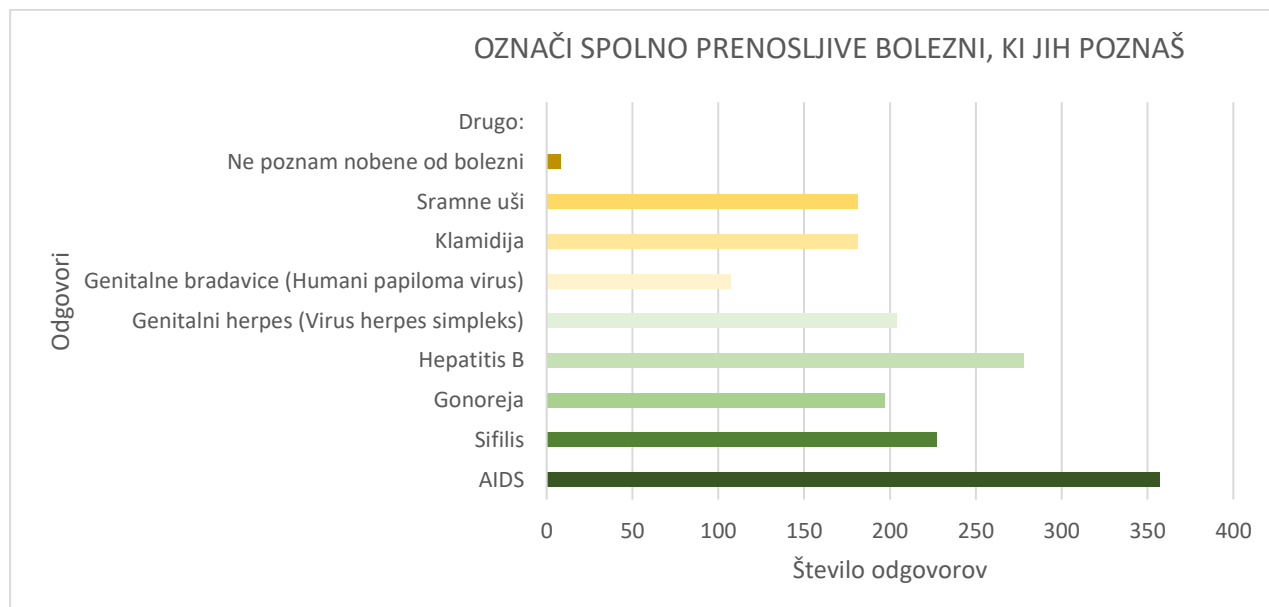
Graf 1: Število odgovorov na vprašanje o katerih temah vezanih na spolnost so se dijaki pogovarjali v osnovni šoli

Med najbolj prepoznavne kontracepcijske metode med dijaki spadajo kondom (99%), kontracepcijske tabletki (97%), maternični vložek (65%), prekinjen spolni odnos (61%) in ženski kondom (61%). Dijaki so manj vendar ne premalo seznanjeni z kontracepcijskimi metodami kot so sterilizacija (49%), varni dnevi (40%), kontracepcijske injekcije (27%), ter spermicidi (13%).

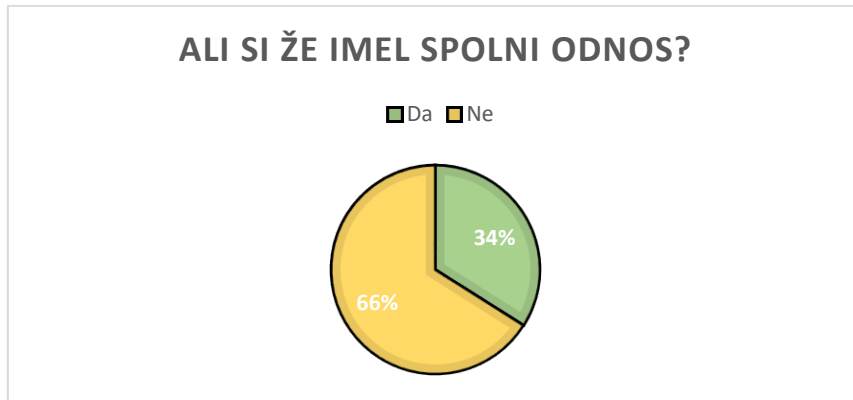
Graf 2: Prikaz odgovorov na vprašanje "Označi kontracepcijske metode, ki jih poznaš"

Spolno prenosljive bolezni, ki so med najstniki bolj prepoznavne pa so AIDS (97%), Hepatitis B (75%), Sifilis (61%) ter Genitalni herpes oz. Virus herpes simpleks (55%). Kot manj prepoznavno spolno prenosljivo bolezen so najstniki označili Genitalne bradavice oz. Humani papiloma virus (29%). Nekaj anketirancev je na vprašanje odgovorilo tudi z podanim odgovorom »Ne poznam nobene od bolezni«, kar me je močno presenetilo.

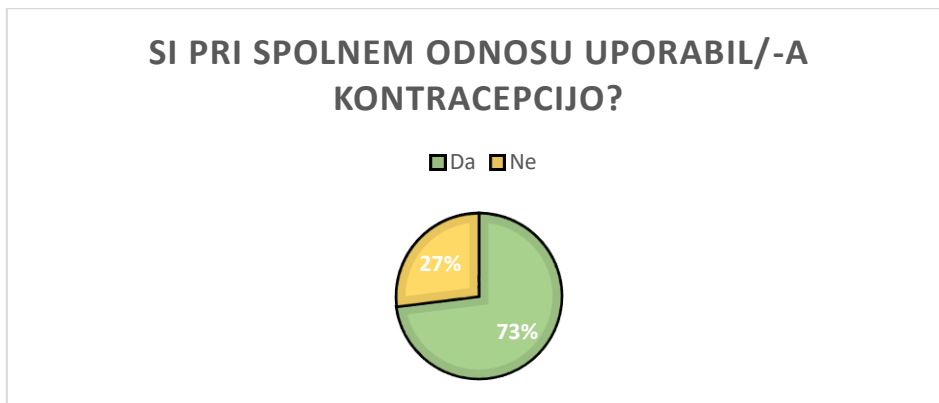
Graf 3: Prikaz odgovorov na vprašanje "Označi spolno prenosljive bolezni, ki jih poznaš"

Na vprašanje »Ali si že imel spolni odnos?« je z odgovorom »Da« odgovorilo 34 % dijakov, z odgovorom »Ne« pa je odgovorilo 66% anketiranih (Graf 4).

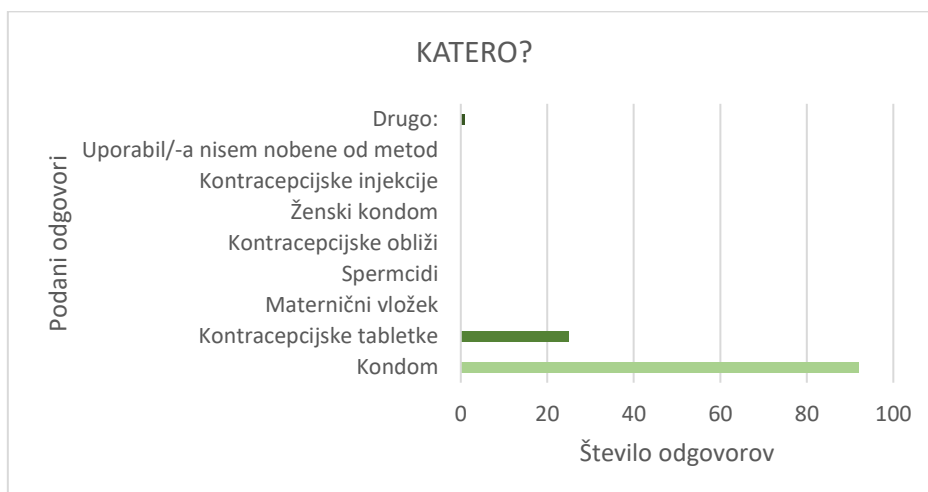

Graf 4: Prikaz odgovorov na vprašanje »ali si že imel spolni odnos?«

72% dijakov je pri svojem prvem spolnem odnosu uporabilo kontracepcijo metodo, 28% dijakov pa pri spolnem odnosu ni uporabilo zaščite oz. kontracepcije (Graf 5). Kontracepcijska metoda, ki je bila v 100% uporabi pri anketiranih med prvim spolnim odnosom je kondom. Zraven kondoma pa se je pri 27% še dodatno uporabljala zaščita z uporabo kontracepcijskih tabletk (Graf 6).

Graf 5: Prikaz odgovorov na vprašanje "Si pri spolnem odnosu uporabil/-a kontracepcijo?"

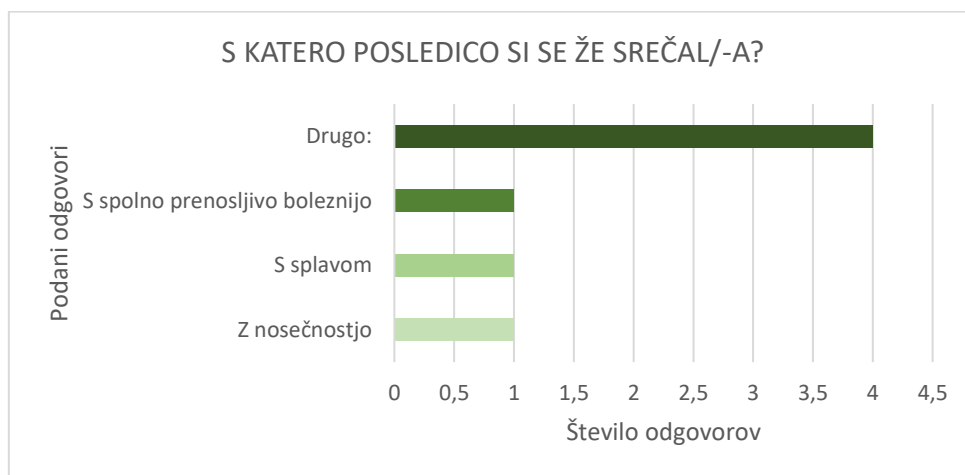

Graf 6: Prikaz odgovorov na vprašanje "Katero?"

Tudi ob uporabi kontracepcije se je pa nekaj dijakinj že srečalo z posledico spolnosti (6%) (Graf 7) – nosečnostjo ,splavom in spolno prenosljivo boleznijo. Nekatere so po prvem spolnem odnosu imele tudi vnetje mehurja, glivično vnetje maternice, ena anketiranka pa je odgovorila, da je po prvem spolnem odnosu doživela tudi sum spontanega splava (Graf 8).

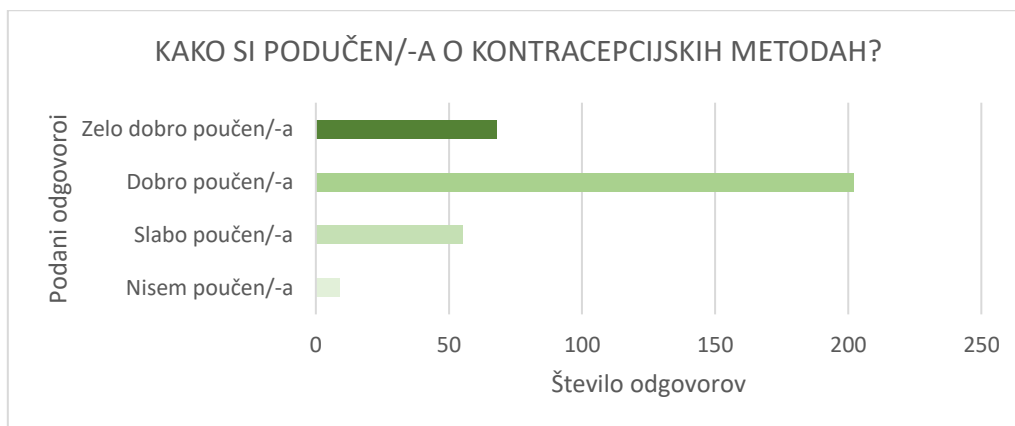

Graf 7: Prikaz odgovorov na vprašanje "Ali si se že srečal/-a s posledico spolnosti?"

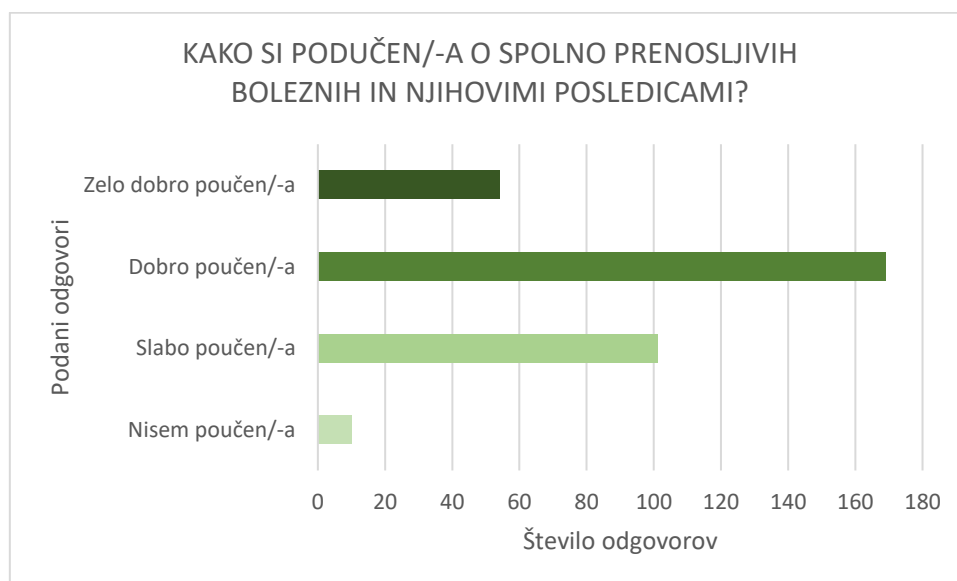
Graf 8: Prikaz odgovorov na vprašanje "S katero posledico si se srečal/-a?"

Dijaki menijo, da so dobro poučeni o kontracepcijskih metodah (60%), nekateri menijo tudi, da so na to temo zelo dobro poučeni (20%). Čeprav prevladujejo pozitivni odgovori, še vseeno nekaj dijakov oz. malo preveč dijakov meni, da so slabo ali pa sploh niso poučeni na temo kontracepcijskih metod (Graf 9).

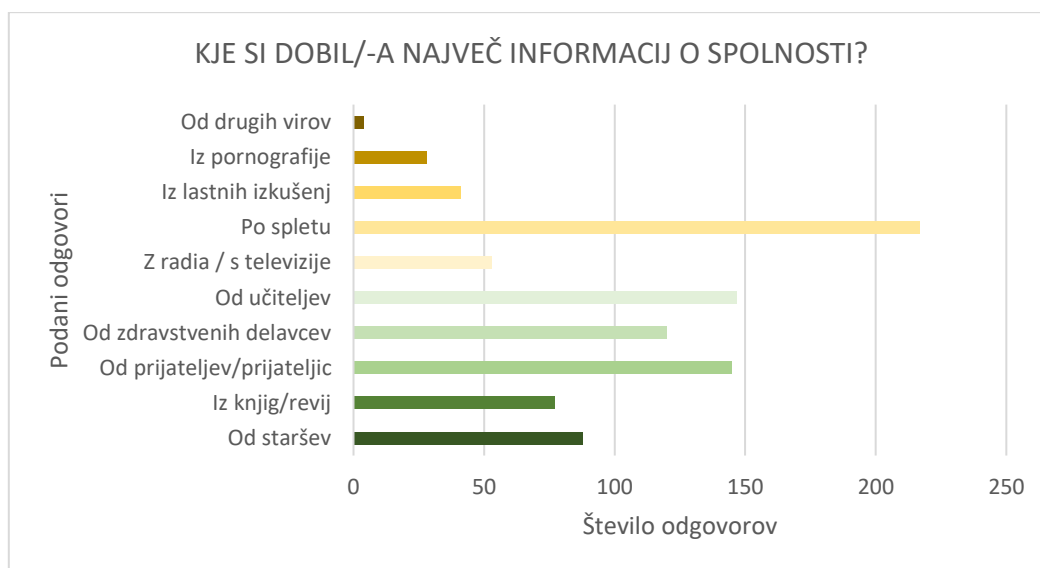
Graf 9: Prikaz odgovorov na vprašanje "Kako si poučen/-a o kontracepcijskih metodah?"

Na temo spolno prenosljivih boleznih in njihovimi posledicami so nekateri anketiranci podali mnenje, da so slabo poučeni oziroma, ne tako zelo poučeni kot bi lahko oziroma morali biti (27%). 51% dijakov meni, da so na to temo dobro poučeni, spet nekateri menijo, da so zelo dobro oz. odlično poučeni (16%) (Graf 10).

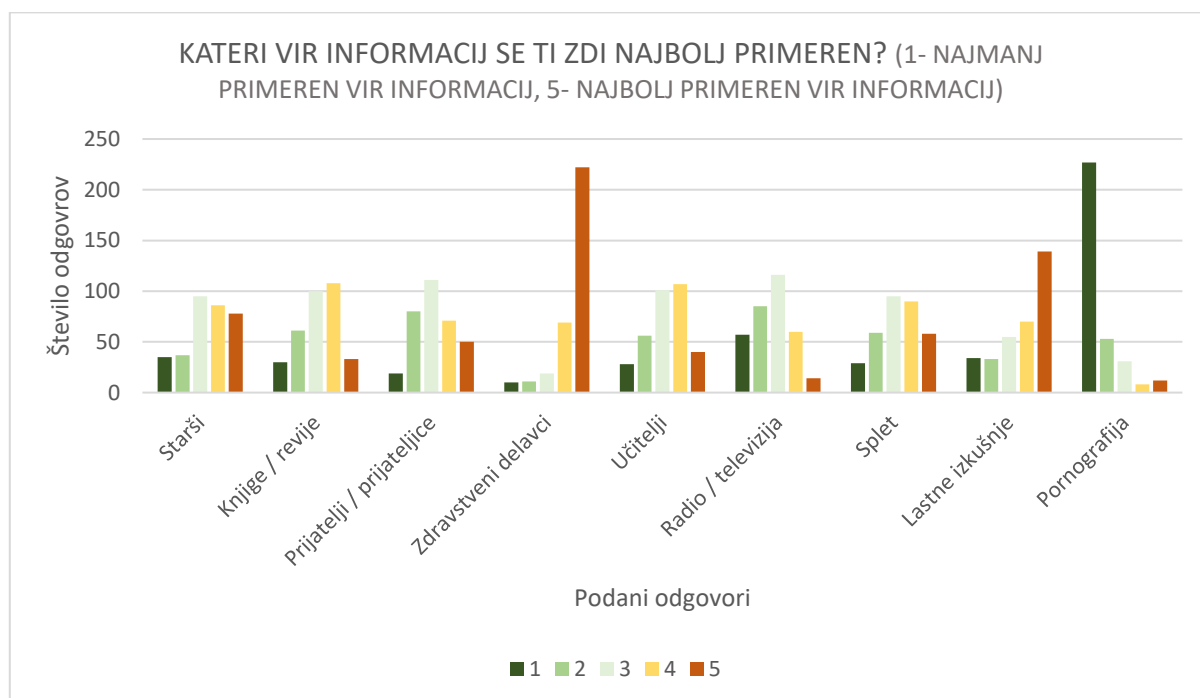

Graf 10: Prikaz odgovorov na vprašanje "Kako si poučen/-a o spolno prenosljivih boleznih in njihovimi posledicami?"

Največ informacij o spolnosti dijaki dobivajo po spletu (65%) in od učiteljev (44%), kar me je zelo presenetilo, ker je v veliko primerih tudi učiteljem nelagodno predavati in govoriti o tej temi. Druga najpogostejša vira informacij so pa prijatelji ali prijateljice (44%) ter zdravstveni delavci (36%). Dijaki se torej manj poslužujejo iskanja informacij po radiu ali televiziji (16%) ter pornografije (8%), ki je kakorkoli si tega ne želimo v tem sodobnem času preveč razširjena in dostopna (Graf 11). In čeprav je splet očitno eden izmed najbolj popularnih virov informacij za mlade, se večina od njih strinja, da to ni najbolj primeren in zanesljiv vir. Največ dijakov se skupno strinja, da so najprimernejši in najzanesljivejši vir informacij o spolnosti zdravstveni delavci (67%) ali pa tudi lastne izkušnje (42%). Nekoliko manj pogost odgovor vendar za nekatere dijake vseeno najprimernejši vir so po njihovem mnenju tudi starši (24%). V nasprotju najprimernejšega vira, med najmanj primeren oziroma najslabši vir informacij prištevajo ravno pornografijo (69%) (Graf 12).

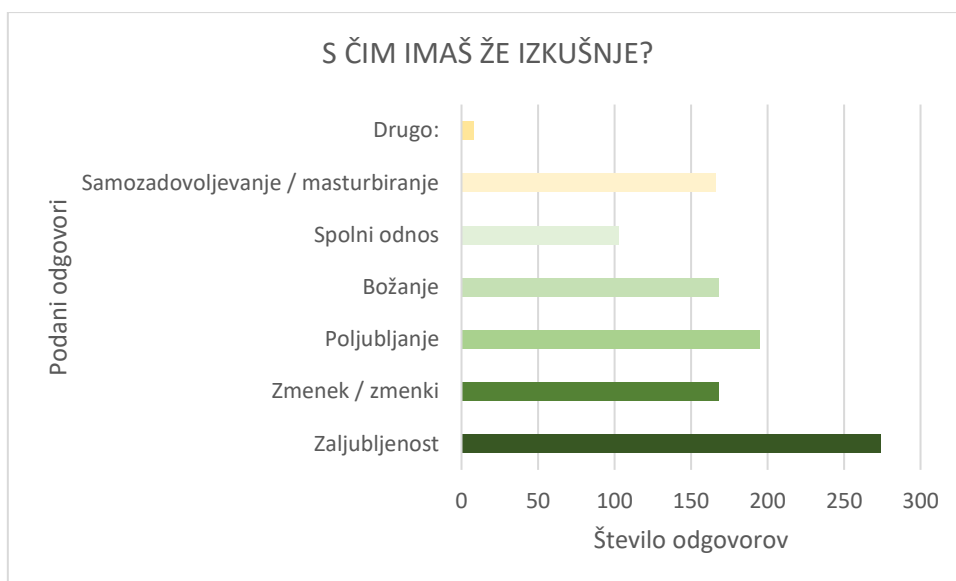

Graf 11: Prikaz odgovorov na vprašanje "Kje si dobil/-a največ informacij o spolnosti?"

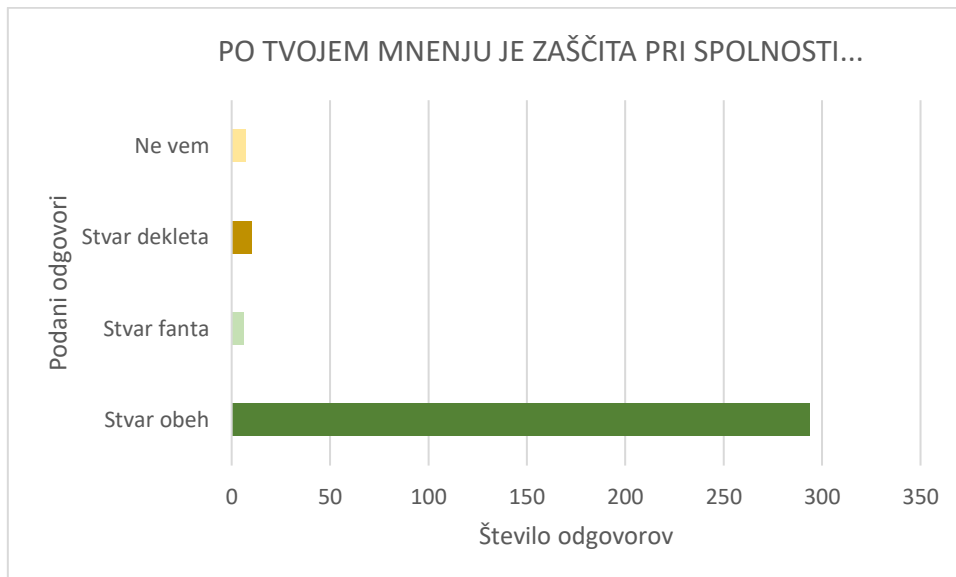
Graf 12: Prikaz odgovorov na vprašanje "Kateri vir informacij se ti zdi najbolj primeren?"

Čeprav je večina najstnikov odgovorilo, da še niso imeli prvega spolnega odnosa, so skoraj vsi sodelujoči v anketi (86%) na vprašanje »S čim imaš že izkušnje?« odgovorili, da so bili že zaljubljeni in se poljubljali. Zraven zaljubljenosti in poljubljanja ima tudi večina najstnikov izkušnje že z zmenki (53%) in božanjem (53%) ter samozadovoljevanjem oz. masturbiranjem (52%) (Graf 13).

Graf 13: Prikaz odgovorov na vprašanje "S čim imaš že izkušnje?"

Za zaključek ankete je bilo postavljeno vprašanje »Po tvojem mnenju je zaščita pri spolnosti...« , na katerega je 93 % anketiranih odgovorilo, da je zaščita in skrb za varno spolnost stvar obeh in ne le enega posameznika (Graf 14).

Graf 14: Prikaz odgovorov na vprašanje "Po tvojem mnenju je zaščita pri spolnosti..."

5 ZAKLJUČEK

Ozaveščati se moramo o morebitnih posledicah, ki jih lahko pusti nezdrava spolnost. Med izvajanjem ankete sem prišla do ugotovitve, da večina spolno aktivnih najstnikov pri spolnosti uporablja kontracepcijo in čeprav so nekateri srednješolci že v življenju spolnosti, skoraj pri vseh prevladuje mnenje, da smo najstniki premalo ozaveščeni o posledicah, ki jih lahko pripelje nepremišljena spolnost.

V raziskovalni nalogi sem obravnavala Spolno prenosljive bolezni med mladimi – tabu ali znanje?, na podlagi katere sem ovrгла ali potrdila zastavljene hipoteze.

Prvo hipotezo, kjer sem predvidevala, da se je večino dijakov v osnovni šoli že pogovarjalo o spolnosti in spolno prenosljivih boleznih lahko potrdim, saj anketa dokazuje da je tema spolno prenosljivih boleznih in kontracepcijskih metod bila pri večini res obravnavana že v osnovni šoli.

Drugo hipotezo, kjer sem predvidevala, da se je večina anketirancev pri prvem spolnem odnosu zaščitila s kondomom in da se jih večina še ni srečala s posledicami spolnosti lahko potrdim, saj je kondom bil najbolj uporabljena kontracepcijska metoda, ki so jo anketiranci uporabili pri prvem spolnem odnosu in ker se jih večina še ni srečala z nobeno posledico spolnosti.

Tretjo hipotezo, kjer sem predvidevala, da večina najstnikov ni pravilno seznanjenih z možnimi tveganji, ki jih lahko prinese spolnost lahko potrdim, saj so se skoraj vsi anketirani strinjali, da so kot najstniki oziroma srednješolci premalo ozaveščeni o spolnosti in njenimi možnimi tveganji.

Četrto hipotezo, kjer sem predvidevala, da sta med dijaki najbolj prepoznavni bolezni AIDS in gonoreja, lahko delno potrdim, saj medtem ko je AIDS res med dijaki najbolj poznan, znanje o gonoreji presegajo znanja o genitalnem herpesu, sifilisu in pa hepatitisu B.

Peto hipotezo, kjer sem predvidevala, da so dijaki dobro ozaveščeni o kontracepcijskih metodah, ki so jim na voljo, lahko vsekakor potrdim, saj so v večini dijaki vsi odgovorili da poznajo vsaj 3 od navedenih kontracepcijskih metod. Čeprav je vedno prostor še za več znanja, je dobro da poznajo vsaj 2 do 3 možnih načinov kako se zaščititi pri spolnem odnosu.

Iskreno se zahvaljujem vsem dijakom, ki so sodelovali pri izpolnjevanju ankete.

6 SKLEP

Tema spolnosti z modernizacijo postaja na socialnih omrežjih bolj in bolj priljubljena tema. Čeprav si želimo temu izogniti si vedno več mladih izdeluje lažno sliko oziroma napačno predstavo o spolnosti za kar lahko v največ primerih krivimo pornografijo, ki je preprosto dostopna na internetu za vse generacije. V veliko šolah in domovih je žal spolnost še vedno prevelika »tabu« tema. Zavedati se moramo, da smo srednješolci v letih, ko nas zanima vse, še posebej spolnost in vse kar je povezano z njo. Večina mladih začne sebe in spolnost raziskovati v srednješolskih letih.

Raziskovalna naloga nas opozarja, da smo najstniki premalo poučeni o spolnosti oziroma bolje rečeno o zdravi spolnosti. Seveda veliko svojega znanja na to temo pridobimo iz lastnih izkušenj, ampak smo vseeno željni strokovne vodilne roke, ki bi nam predstavila spolnost na odprt način. Mladi se ne želimo zaradi ne znanja soočiti s kakšno ne željeno posledico spolnosti. Preden se spustimo v intimne odnose si želimo biti poučeni o vsem, kar se tiče zdrave spolnosti in zaščitite.

Na temo spolnosti se lahko veliko debatira in diskutira, vendar sem tukaj s tem sklopom končala. Vseeno pa se mi poraja še veliko vprašanj in možnih odgovorov, katere pa lahko pridobim z razširitvijo te raziskovalne naloge.

7 LITERATURA IN VIRI

- Analni spolni odnos (24.4.2022). Na Wikipedia.org. Pridobljeno 19. februar 2024 s https://sl.wikipedia.org/wiki/Analni_spolni_odnos
- Bernik, I. in I. Klavs (2011). Spolno življenje v Sloveniji.
- Čustvene, telesne in odnosne koristi urejenega spolnega življenja. (18.09.2020) Na Vizita.si. Pridobljeno 27. januar 2023 s <https://vizita.si/dusevnost/odnosi-in-spolnost/spolnost.html>.
- Da, vaš najstnik ima spolne odnose (18.11.2016). 24.ur. Pridobljeno 19. februar 2024 s https://www.24ur.com/specialno/nega_in_zdravje/fokus.html
- Drobne, J. in P. Mohar. (2009). Vzgoja za zdravje. 1. izd., 2. natis. Celje : Društvo Mohorjeva družba : Celjska Mohorjeva družba.
- Epidemiološko spremljanje nalezljivih boleznih v Sloveniji v letu 2011. (2012). Nacionalni inštitut za javno zdravje. [pdf] Nacionalni inštitut za javno zdravje. Pridobljeno 22. februar. 2024 s http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacijedatoteke/epidemilosko_spremljanje_nalezljivih_bolezni_2011.pdf
- Klavs I, Berlot L, Kustec T, Kastelic Z, Klepac P, Učakar V, et al. Spolno prenesene okužbe v Sloveniji v letu 2021. Spolno prenesene okužbe v Sloveniji. (2023. 1. 22.) Pridobljeno iz: <https://nijz.si/nalezljive-bolezni/spremljanjenalezljivih-bolezni/spolno-prenesene-okuzbe-v-sloveniji/>
- Kontracepcija. (21.12.2018). Na Dijaški.net. Pridobljeno 19. februar 2024 s https://dijaski.net/gradivo/zdv_ref_kontracepcija_01
- McRee, A.L., Esber, A. & Reiter, P.L., 2015. Acceptability of home-based Chlamydia and Gonorrhoea testing among a national sample of sexual minority young adults. Perspectives on Sexual and Reproductive Health, 47(1), pp. 3-10.
- Oralni spolni odnos (23.8.2022). Na Wikipedia.org. Pridobljeno 19. februar 2024 s https://sl.wikipedia.org/wiki/Oralni_spolni_odnos
- Rising rates of sexually transmitted infections across Europe. (8. 12. 2023). Na Ecdc.europa.eu. Pridobljeno 22. februar 2024 s <https://www.ecdc.europa.eu/en/news-events/rising-rates-sexually-transmitted-infections-across-europe>
- Sexually transmitted infections (STI). Na Who.int. Pridobljeno 22. februar 2024 s [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-\(stis\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-(stis))
- Sexually transmitted infections in Europe 2011. (4. 9. 2013). Na Ecdc.europa.eu. Pridobljeno 22. februar 2024 s <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/sexually-transmitted-infections-europe-2011>
- Spolne bolezni. (21.12.2018). Na Dijaški.net. Pridobljeno 19. februar 2024 s https://dijaski.net/gradivo/zdv_ref_spolne_bolezni_01
- Spolni odnos (17.3.2023). Na Wikipedia.org. Pridobljeno 19. februar 2024 s https://sl.wikipedia.org/wiki/Spolni_odnos
- Spolno prenosljive bolezni (21.12.2018). Na Dijaški.net. Pridobljeno 19. februar 2024 s https://dijaski.net/gradivo/zdv_ref_spolno_prenosljive_bolezni_01

Šmit, M. (2018). Zdravstvena vzgoja v vseh življenjskih obdobjih. Pridobljeno 19. februar 2024 s <https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2021/07/Zdravstvena-vzgoja-v-vseh-%C5%BEivljensjkih-obdobjih-2018.pdf>

Vaginalni spolni odnos (3.6.2021). Na Wikipedia.org. Pridobljeno 19. februar 2024 s https://sl.wikipedia.org/wiki/Vaginalni_spolni_odnos.